Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Prenumerera på

SVITHIOD.

Nr 5.	Annonspris: Pr ruta om 5,5 c/m höjd och 6,5 c/m bredd: inländska annonser Kr. 5.—, utländska Kr. 10.—	Den 3 Februari 1894. Utgifves hvarje Lördag. Wald. Zachrissons Förlag. Byrå: Köpmansgatan 34, Göteborg.	Prenumerationspris: postbefordringsafgift inräknad helt år . . . . . Kr. 4.— trefjärdedels år . » 3.25 halft år . . . . » 2.25 kvartal . . . . . » 1.25	Lösnummer: 10 öre.

Prenumeration emottages äfven i hvarje bokhandel samt hos "SVITHIODS" kommissionärer. Bokhandelsdistributörer: Wettergren & Kerber, Göteborg.

Silvanders Herrekipering Silvanders

Elegant utstyrsel för Herrar

Gentlemän ekiperas elegantast, bäst och derför i längden billigast i Silvanders Herrekipering Göteborg.

Hamiltons berömda byxsträckare försändes mot efterkraf Kronor 4.— Oumbärlig för hvarje praktisk man.

Silvanders Herrekipering, Göteborg.

Santina

af *Konrad Telmann.*

Öfvers. för Svithiod af *Ellen Wester.*

(Forts. fr. N:r 4.)

»I detsamma kom jag att lyssna utåt, och det förekom mig, som om det utanför det öppna fönstret hördes ett underligt, rosslande läte. En iskall rysning genomfor mig, och jag skälfde till och släppte Santinas hand samt frågade ovillkorligen: Hvad var det?

»Santina hade ingenting hört och ej heller Sora Lucia, som lättat sitt hjärta med skällsorden och därefter åter slumrat in. Men jag sade sakta för mig själf: »Sandro Roccelli kan väl ej ha gjort sig någon skada?» och det ryste omigen uti mig.

»Santina skakade på hufvudet och hennes veka drag fingo ett strängt uttryck. »Åh nej, därtill är han för feg», svarade hon, och med en axelryckning tillfogade hon: »fastän det icke vore stor skada på honom».

»Nu hörde vi steg ute i vingården, och ett par stenar ramlade utför berget. Det måste vara Sor Bernardo. Santina ställde lampan på fönsterbrädet för att lysa fadern uppför den sista stigningen, och och straxt efteråt hörde vi hans röst. »Hallå, Santina, kom ut och möt mig! Hej, hvad är detta? Alla helgon! jag tror, att det ligger en menniska här. Skynda er hit med ljus — fort!»

»Sora Lucia flög upp ur sin stol och gjorde korstecknet, medan Santina tog lampan, som hon nyss satt ifrån sig, och gick ut. Hur lugnt hon än gjorde det, märkte jag, att hon blifvit mycket blek, och att lampglaset sakta klirrade. Jag följde henne hastigt, dödligt förskräckt, ty jag anade det förfärliga som händt; men jag sade icke ett ord. Vi voro snart ute, där vi funno Sor Bernardo böjd öfver en mensklig kropp, som låg tvärs öfver vägen, ungefär tio steg nedanför huset. Han försökte lyfta upp densamma och spejade ängsligt efter något tecken till lif. Det var Sandro Roccellis bleka, kalla, orörliga drag, som lampans sken belyste, och en enda blick öfvertygade oss, att all hjälp kom för sent. Den dödes bruna fingrar höllo ännu fast den lilla skarpslipade dolken, hvarmed han nyss rusat på mig och med hvilken han nu tillfogat sig det dödande sår, som gapade vid hjärtat, och hvarur blodet sipprade i tjocka, mörkröda droppar. Ansiktet hade ännu ej fått dödens lugna ro, utan var styggt förvridet och gjorde med sina vidöppna, stirrande ögon ett obeskrifligt pinsamt intryck.

»Äfven Santina var gripen däraf, ty utan att kunna få fram ett ljud, stod hon så orörlig framför den döde, som om hon själf varit af sten. Ingen sade ett ord förrän Sor Bernardo slutade upp med sina försök att återkalla den döde till lif, gjorde korstecknet och mumlade för sig själf:

»Jo, det här var just en skön historia. Karlen är död som en fisk! Nu fattas det blott att jag blir beskylld för att vara hans mördare. Santa madonna! Hvem har stuckit ihjäl den vackre gossen alldeles utanför våra fönster? Och ha ni ingenting hört; alls ingenting? Ha ni sofvit, menniskor? Han måste ju ha skrikit eller jämrat sig. Han är ju ej en gång kall ännu — Store himmel, hur kan detta ha gått till?»

»Han har tagit sitt eget lif, Sor Bernardo», sade jag.

»Sor Bernardo såg på mig, som om han tviflade på, att jag var vid mina sinnens bruk.

»Han. Åh, hur kan ni inbilla er det, Sor Constantino? Skulle en sådan pojke vilja gå in i evigheten utan bikt och utan den sista smörjelsen? Han var ju en förmögen mans son och egde flera quattrini, än jag i mitt lif sett. Han kunde få hvilken flicka han ville på hela ön och lefva lycklig som ingen annan. Hur vill ni bevisa det, och hvem tänker ni skall tro er, Sor Constantino? Hela världen kommer att anse mig, stackars oskyldiga menniska, för hans mördare. Och hvarför skulle han väl ha gjort det?

»Jag besvarade ej hans sista, i förtviflan utstötta fråga, och såg blott på Santina, som ännu ej gifvit ett ljud ifrån sig, utan stod stel och orörlig och höll lampan, hvars ljus föll på den döde. Nu sade hon emellertid alldeles lugnt: »Han gjorde det, emedan han nyss förut velat mörda Sor Constantino, och ej ville lefva, sedan vi sagt honom, hur usel han var. Men nu måste du gå ner till karabinierstationen, Babbo, och göra anmälan om det som skett».

»Det är sannt», svarade Sor Bernardo, som vid sin dotters ord drog ett lättande andetag och ömsom betraktade henne, ömsom mig, »vi måste anmäla det. Vill ni ej följa med, Sor Constantino? Under vägen kan ni berätta mig, hur allt det föregående gick till och det vore skönt att ej behöfva vara allena, ty när man nyss upplefvat något så hemskt, blir man rädd att gå ensam i mörkret.

»Jag var genast villig att följa gubben, hvars oro och sinnesrörelse väckte mitt medlidande. Jag kastade blott en blick på Santina för att se, om hon ej önskade mitt kvarstannande, men hon nickade blott till mig och vände sig sedan om för att gå in i huset. Sora Lucias röst hördes, frågande, bannande och förskräckt öfver vårt långa dröjsmål.

Sor Bernardo och jag gingo således tillbaka samma väg, som den gamle nyss kommit, och under tiden berättade jag honom allt, som tilldragit sig hemma hos honom. Och nu först tog hans sydländska hetsighet, som dittills varit dämpad af fruktan, af fasa, ut sin rätt, och under de lifligaste utrop af vrede, raseri och förakt för den döde nådde vi till karabinierernas vaktstation i Casamicciola. Efter vår anmälan beordrades straxt tvenne gendarmer, att, utrustade med alla nödvändiga transportmedel, följa oss; man skickade bud till den dödes anhöriga och tillkallade prest och doktor. Och sedan, innan det korta protokollet var uppsatt, hade hela byn — Gud vet hur — reda på det som händt, och minst ett halft hundra menniskor följde oss uppåt genom vinbergen, alla naturligtvis inbegripna i högljudda och lifliga samtal om dagens stora händelse.

Forts. å omslagets tredje sida.

PRENUMERERA i tid å posten eller i bokhandeln å SVITHIOD!

SVITHIOD.

Illustrerad tidskrift, utkommande hvarje lördag.

Eftertryck, utan angifvande af källan, förbjudes.

N:r 5. | Lördagen den 3 Februari. | 1894.

Lilla Herrn gör toalett.

Idyll.

Af *Göran Björkman.*

Söndagsmorgon.

Lilla Herrn står vid sitt rakbord. Här ute i skärgården gör han sig inte snygg mer än en gång i veckan.

Först nyss kom han upp, fast Lillan snart en hel timme har gått i morgonsysslor.

Redan hör han biffen fräsa där ute. Nu blir det att skynda sig. Aj, men inga skråmor! Dem gör det Lillan ondt att se, och så vill hon ha den lilla Herrn slät och fin som en barnkind.

Andra biffen, Lilla Herrns biff! Och ännu har han bara hunnit med högra kinden ned till hakan. Och denna tar ensam lika lång tid som bägge kinderna tillsammans; pipskäggets fel.

Om han skulle skrapa bort pipskägget? Det vore bara en 3—4 tag med knifven. Och se'n vore allt framgent den förbaskade rakningen en småsak.

Nej, han nänns inte ändå. Lillan säger, att han med sitt pipskägg påminner om Gustaf II Adolf; och *han* måtte ha haft fruntimmerstycke.

Hör, hon småsjunger der ute! Lilla Herrns biff är bestämdt lyckad. Snart har hon färdigt, och hon gläder sig åt, hur den varma, saftiga biffen och den doftande chokoladen ska pigga upp Lilla Herrn, så att han sedan ska komma med någon riktigt vild plan för dagen till något »äfventyr» i det gröna eller på hafvet.

Hon gläntar på dörren, i tofflor, underkjol, peignoir och köksmössa:

— Ä' han färdig snart?

Med en ifrig min, som säger:

— Stör mig inte nu! Hvar minut är dyrbar — vänder han mot henne sin venstra kind, som ännu är hvitlöddrig med genomstickande veckolångt borst.

— Usch! Inte hunnit längre än, lilla sömntratt? Skynda sig nu, så ska jag vispa grädde till chokoladen under tiden (något som ej hör till den vanliga regimen) —

Och hon fortfar att småsjunga där ute.

»Skynda sig»? Ja, men inte med sådana farliga saker som rakknifven!

Dock när hon andra gången gläntar på dörren, fäller han just ihop rakknifven. Men hon upphör ändå att småsjunga, och har ingenting att säga, utan går strax ut igen, medtagande klädning och skor. Hon vet nämligen, att ännu mycket återstår: »efterskörden» och tvättningen och hela den öfriga toaletten. Och när Lilla Herrn vill göra sig snygg, så ska det vare så genom gående, konsekvent — som i allt annat. Och det är nog bra, det, men —

Men biffen torkar ju, där den står i ugnen för att hållas varm, chokladen kallnar och blir doftlös och skinnig, och det festligt pösande gräddskummet sjunker ihop till vanligt gräddsqval.

Färdigklädd går hon ut på verandan, herrskapets matrum. Bordet har hon redan förut dukat, men hon kan ju ta och ansa och vattna de begge nerierna.

Nu är det gjordt, och Lilla Herrn visar sig ännu inte.

Hon gör ett slag in i köket. Biffarna skrympa ihop allt mer och mer och skinnet på chokoladen är skrynkligt af ålder. Se, det är tacken för, att man går upp i otta för att riktigt *hinna* göra sitt bästa att välfägna honom med.

Men hvad vill man ta sig till nu? Ingen påminnelse! Lilla Herrn kunde bli otålig . . . Men han tänker inte på, att Lillan kan bli otålig, inte!

Ut på verandan igen!

CONSTANCE GOTTSCHALK
i Serpentindansen.
(Se sid. 34).

Och så promenerar hon med taktmässiga steg fram och tillbaka, fram och tillbaka, fast besluten att fortfara därmed, tills han visar sig. Och denna gång står hon verkligen fast vid sitt beslut; dock är hon ett tag nära att glömma sig.

Ehuru hennes blick eljes för tillfället är inåtvänd, fördjupad i en värld af idel mörker, har hon likväl händelsevis kommit att blicka utåt mot den glittrande viken, och hon har lagt märke till det härliga vädret. Harmsen tänker hon just stanna och riktigt själfplåga sig med att studera detaljerna i den förlust, man gör genom att låta denna del af en vacker förmiddag gå glädjelöst förbi. Men det var sannt, hon skulle ju promenera — taktmässigt, utan afbrott . . .

Ändtligen visar sig Lilla Herrn, nobel och fin »som en kammarduksnål». Men i dag får han inte rakkyssen utan vidare, inte.

Fromt stillatigande går Lillan genast ut i köket efter maten. Återkommen, ställer hon med resignerad min fram de begge biffarne, och torrt, nästan med gråten i halsen, säger hon:

— Så här sågo de inte ut, genast de voro färdiga.

Hon medhar äfven en assiett kallskuret, hvardagskost, som nu i nödfall måste tillgripas, ifall biffarne skulle befinnas ha blifvit oätliga.

Lilla Herrn, som ser, hvad klockan är slagen, äter under tystnad upp hela sin biff med god aptit:

— Men, den var ju riktigt bra, den här, Lillan.

Hennes ansigte klarnar ett litet grand:

— Jaså, hvad måste den inte då ha varit som nystekt!

Nu skulle det vara chokolad med gräddskum, bevars! Men chokoladen har kallnat, och gräddskummet . . . . Kanske du vill ha ett glas pilsener i stället?

— Nej, tack, lilla du! Det faller sig just bra, att chokoladen är kall, om vi ska ut i solgasset nu. Ser du, jag har tänkt, om du vill som jag, att vi skulle passa på och segla ut till fyren i dag.

Lillan lifligt:

— Ända till fyren, ut på öppna hafvet?

Lilla Herrn lugnt, mellan tuggorna:

— Ja, vädret är ju så stadigt och vinden fullkomligt jämn, så . . .

Lillan morskt:

— Nej, ingen rädder här, må du tro!

Och så får han rakkyssen midt på sin chokoladbruna mun. Och genast, innan han hunnit dricka ur sin kopp, börjar hon med rifvande fart duka af och låsa igen bordslådor, skåp och byrå. Så bär det af upp på vinden efter Lillans »sydvest», stora panamahatten.

Och inom en kvart ligger båten med fyllda segel ute på viken. Lilla Herrn sköter rodret och storseglet, och Lillan sköter focken. Och nu småsjunger hon igen.

Serpentindansen.

Serpentin- eller ormdansen är af gammalt ursprung. Redan de gamle grekerna och romarne kände till den och tjusades ofta af de smidiga, lätta rörelser, hvarmed denna rytmiska dans utfördes af sköna slafvinnor, plastiska nubiskor i deras prålande spindelväfsliknande beklädnad. Dansen tyckes emellertid så småningom hafva fallit i glömska och det är endast för kort tid sedan man åter hörde talas därom, då under benämningen en »ny uppfinning» af en engelsk dansös. Med stormsteg har den sedan dansat öfver hela världen från kontinent till kontinent, hoppat öfver oceanen och öfverallt beredt ögonfägnad åt en tacksam, för plastisk skönhet alltid intresserad publik.

Anledningen till detta vårt påpekande af ormdansen är närmast Fröken *Constance Gottschalks* uppträdande som serpentindansös å Göteborgs teater och i samband härmed de smickrande och välförtjenta omdömen, hon i denna sin egenskap vetat förvärfva sig såväl af kritik som publik. Dessa omdömen gifva oss anledning hoppas, att Svithiods läsare med nöje skola återfinna hennes bild i dagens nummer.

Elise Hwasser. †

Det var sommaren 1892, under ett kort uppehåll vid Fiskebäckskil, jag hade äran föreställas för den kvinna, om hvars bortgång telegraf och tidningar nyss bragt sitt sorgliga budskap. — En kvinna — en gång räknad bland samtidens största skådespelerskor — hvars minne skall bevaras in i en sen efterverld.

Trött och mätt på triumfer och teaterglitter hade hon byggt sig ett näste vid oändlighetens rand — en värdig final till den lysande lefnadssagan.

Solid och enkel ligger villan, ej stort olik de omgifvande fiskarebostäderna, vid stranden af hafvet, som hon älskade med ett stort hjertas varma kärlek.

När hon talade om solens upp- och nedgång — som hon nästan året om bevittnade — om stjernhimmeln, om dagrar och skuggor öfver vatten och land, om dygnets alla skiftningar, genomglödgades hon af hänförelse och den härliga stämman som gått till så många hjertan blef varm och vek.

Hennes kärlek till djuren var rent af rörande. För alla ortens sparfvar har hon dukat ett rikt bord, och aldrig gått ut utan att hafva en dosa med brödsmulor i handen. De glupska småkräken kände genast igen henne och skyndade till från alla håll. »En gång», berättade hon, »hade jag ej min vanliga pels och då vågade de sig ej fram, men så snart jag bytt om dräkt hade jag dem genast ikring mig.»

Förliden vinter, med sin förfärliga köld, var henne så svår att hon nästan uppgaf tanken på fortsatt vintervistelse vid sitt »Westeråt» — det namn badgästerna gifvit stället.

Att hon sjelf frös, att hon var fullständigt innesluten af is och snö, betydde för henne föga mot att se befolkningen lida nöd eller sjöfåglarna komma hungriga och utmärglade slående mot hennes fönster med näbbarna, liksom visste de hvilket hjerta som klappade därinnanför. Hon förstod deras klagan, och hjelp kom! Tunna efter tunna af säd köptes och delades ut; ty glädjebudskapet spreds vidt omkring, och fågelflocken ökades allt mera.

Säkerligen skall ock Han som sagt: »hvad I hafven gjort dessa minsta, det hafven I ock gjort mig», duka *henne* ett rikt bord.

Badgästerna undvek hon så vidt möjligt, medan lite hvar af befolkningen i henne hade en vän, hjelpare och intresserad deltagare i sin lifsgerning, antingen det nu gällde vinterfisket, fraktningen af timmer från Norrland till Danmark, Frankrike och England eller uthyrning af båtar och rum.

Den, som under de sista somrarna åtnjutit äran och glädjen af hennes sällskap och umgänge, samt i ordets

fulla bemärkelse varit hennes vän, är en Göteborgska — Fröken Eleonor J . . . . .,

Redan flere år innan Fru Hwasser på allvar slog sig ned vid Fiskebäckskil, kom hon dit hvarje sommar för att hvila ut och de som bevittnade hennes sorg när hon skulle resa därifrån, säga att det var hjertslitande se henne vandra omkring och liksom taga afsked af allt hvarvid hennes hjerta vuxit sig fast.

Ännu på höjden af sitt rykte drog hon sig också undan hit, där hon sedan lefvat år efter år med en gammal originell — genom samlifvet med henne själsfin trotjenarinna, en favoritkatt, till hvilken jag hörde henne tala lika ömt som till någon älskare på scenen, samt först och sist med hafvet — hennes stora och sista kärlek.

»Stora Björn» med den rödskäggige genomhederlige Dahlqvist som skeppare, låg alltid färdig för hennes räkning — framför någon annans — och oftast hade han ingen skada däraf, ty hon seglade helst i hård sjö, då inga badgäster vågade sig ut.

»Vore det inte för hennes skull», sade gubben till mig under en seglats, »låg jag nog vid Lysekil, för där är större förtjänst, men jag har seglat henne i sjutton år nu, och vill göra det till min död.»

Musik älskade hon högt; men mest de operamelodier hon fordom hört och emellanåt om förmiddagarne, kom hon också ner i societetssalongen för att höra litteratör L's hustru sjunga.

»Nu vill jag aldrig mera till Stockholm, när de rifvit min *kära kära* teater», sade hon mig med skälfvande stämma.

Intressantast af allt var att höra henne tala om den brinnande lust hon redan från de spädaste åren hade för allt hvad till teatern hörde, huru hon inlärde teaterpjeser och tröttade folk med att läsa upp dem, samt huru hon genomandats af helig bäfvan första gången hon såg förlåten till konstens tempel, den blå med guldstjernor beströdda ridån, som för henne var symbolen af det heliga som gömde sig därinnanför.

Ja för *henne* blef teatern alltid ett tempel — vare det hennes största ära. Hur klokt, hur lyckligt att draga sig tillbaka i tid; ty hon som sörjde öfver att de rifvit stenmassan — omhöljet till helgedomen — hur skulle hon ej sörjt öfver att se den *stora* konsten, och dess få fanbärare, vika för en smakriktning som är en af nutidens fulaste fläckar.

Hennes första engagement — hon har aldrig varit anställd annat än vid landets första scene — var på hundra kronor för halfåret, men så kommo flitpengarne till och gjorde henne rik och öfverlycklig.

De som hjelpte henne fram voro fru Wilhelmina Hierta och Johan Jolin, men en *sådan* talang bryter sig alltid väg genom egen kraft, och det var också hennes oförlikneliga sätt att recitera vers, som vid första profvet gaf teaterns intendent en aning om hvad den späda, blyga flickan i framtiden skulle blifva.

Hennes vackra bekväma hem på Fiskebäckskil var öfverfullt af synbara vittnesbörd om den glänsande konstnärsbanan, såsom lagerkrans af drifven metall, medaljer och konungsliga gåfvor.

Bland annat hängde der den i brunt, grått och blått perlstickade klocksträng hon en jul skänkte drottning Lovisa samt återfick efter dennas död och till hvilken hennes man, Daniel Hwasser, skref den bekanta kvicka versen.

»O, hulda drottning, till din säng
Förlåt att jag mig vågar svinga.
Men du är god och jag är *sträng*,
Ditt kall är högt och mitt är *ringa*.»

Mest af allt talade hon om »Kung Carl», om hvars vänskap och aktning mer eller mindre värdefulla gåfvor buro vittnesbörd. »Som konung förstår jag ej att bedöma honom», sade hon, »men som *menniska*. Väl hade han som andra sina fel, men en älskvärdare personlighet har aldrig funnits! Han gaf sitt rika hjerta helt, kunde göra det för en vän och sade aldrig ett ondt ord om någon — ej ens en motståndare.»

Det är också endast som *menniska* jag i någon mån kan bedöma Elise Hwasser. På scenen har jag endast sett henne en enda gång — men åren ha ej förmått utplåna den bilden.

Att hon ännu i sin lefnads afton egde hvad Göthe sade man skall bedja Gud om — »Stora tankar och ett rent hjerta» — det vet jag, liksom att hon kände varmt och lifligt för allt som lefde och andades, samt för allt skönt och godt.

Sällspordt lärer det väl ock vara att träffa någon som mera helt gaf intryck af en stor personlighet, genomandad af allvarliga höga tankar, dem ensamheten, rika minnen och det förtroliga umgänget med storartade naturföreteelser gifvit ökad näring.

Wilma Lindhé.

"The World".

Af *Albin Maria Watzulik.*

De sagolika skildringarne af Amerikas konst under och naturskönheter väckte hos mig en önskan att lära känna detta frihetens land. Såsom ombud för de tyska döfstumföreningarne vid den internationella döfstumkongressen i Chicago hade jag tillfälle att göra denna resa till Amerika och att sålunda få min önskan uppfylld.

Hvad som genast efter ankomsten till Newyork särskildt gjorde intryck på mig, var tidningen »*The World's*» tryckeri. För hvarje främling, som anländer till hamnen, måste »The World»-tryckeriets tornlikt byggda hus genast falla i ögonen genom sin enorma höjd och genom kupolens elektriska belysning om aftonen. Intet tryckeri i hela världen kan med afseende på storlek i rummet och förträffliga egenskaper jämföras med nämnda storslagna officin.

Egaren af detta jättepalats, *Joseph Pulitzer*, hvars porträtt reproducerades efter en för tidningen »The World's» jubelnummer i tidningens egen officin tryckt bild, är ungrare och står ännu i sina bästa mannaår. År 1883 köpte han tryckeriet för en summa af 700,000 doll. och lät år 1888 ombygga det till en byggnad, som gäller för den högsta i hela Newyork.

Försedd med en biljett, som portvakten på min begäran lemnade mig, kunde jag medels elegant inrättade elevatorer besöka alla våningar och lokaler, och mina förväntningar öfverträffades af verkligheten, ty den jättestora byggnaden, som har en höjd af 375½ fot, innehåller 26 afdelningar i 22 våningar, sålunda.

I *femte våningen:* lagerrum; observatorium.

Fjärde våningen: afdelning för dödsfall.

Tredje våningen: förste tecknaren; bibliotek; utgifvaren af »Exchange».

Andra våningen: J. Pulitzer; v. presidenten; konferensrum, två bibliotek.

Galleri: utgifvaren af »Metropolis»: utgifvaren af »New Jersey»; reporter.

Första våningen: utgifvaren af »City»; reporter; natt-upplagor.

In på gården: Biträdande utgifvare; afdelning för fotografi; konstnärer; söndagsupplaga.

Tolfte våningen; sätterisal; stereotypi; korrektur; telegrafafdelning; luftrör och centralstation för telefonering inomhus; restaurant för tjenstemännen och arbetspersonalen.

Elfte våningen: rum för redaktionen och reporterna i »Evening World» (aftontidning).

Tionde till första våningen: kontorslokaler.

Mellanvåningen: yrkesinspektörer; expeditionsinspektör; kassör; bokhållare; räkenskapsrevisorer.

Förrum: »The World's» upplysningsbyrå.

Jordvåningen: makulatur; rullpapper; stereotypi; fuktrum; rum för tidningsutbärare och för »Evening World's» expediering.

Källare: pressar; valsar; maskiner; pumpverk; dynamomaskiner; färg- och färgvalsrum.

Den frihet, hvarmed den besökande allmänheten fick röra sig i denna jättebyggnad, var förundransvärd och torde väl vara möj-

Joseph Pulitzer.

lig endast i Amerika, något som redan är förklarligt med hänsyn till amerikanarnes reklamlust. På de enkom för besökare anlagda, sväfvande och med järnräcken försedda gallerierna, kunde jag med största bekvämlighet taga allt i betraktande. Mest intressant var sätterisalen med ungefär 300 sättare och sätterskor samt 8 sättmaskiner, hvilka sistnämnda jag särskildt beundrade på grund af deras oklanderliga gång och egendomliga mekanism. Vid den s. k. Mergenthalerska maskinen såg jag en man sitta, hvilken arbetade med de pianomässiga tangenterna på den skåplika maskinen. Af typerna i två grader sattes raderna på mekaniskt-automatiskt sätt; dessa rader götos hvar för sig i maskinen till stänger, hvarpå de så gjutna raderna sprungo fram på ett »skepp» intill tio rader. Jag var naturligtvis högst öfverraskad öfver maskinens underbara egenskaper och kunde ej nog beundra denna menniskosnillets skapelse. Men maskinens arbete föreföll mig icke hastigt nog, ty hvarje gjuten rad, som vid korrekturet uppvisar fel, måste göras om igen, hvilket naturligtvis vållade en ej så obetydlig tidsförlust.

Framför mig ligger ett fullständigt exemplar af »The World's» jubelnummer, som på grund af sin egendomliga utstyrsel och sitt omfång är en märkvärdighet af första rang. Detta jubelnummer utgafs den 7 Maj 1893 med anledning af att affären egt bestånd i 10 år under herr Pulitzers regime och har ett omfång af 100 sidor, af hvilka hvarje sida har 8 spalter. Numret har sålunda 800 spalter, och affären är i stånd att lemna 4 sidor sats i timmen. Upplagan utgjorde under Maj 1893 i medeltal 445,051 exemplar om dagen, alltså den högsta siffra som ett världsblad någonsin uppnått.

Ännu mer storartad visar sig emellertid »The World», då jag nämner, att på en liten annons i detta blad en gång 1,262 svar inlöpte: att 40 tons stil äro erforderliga för de olika upplagorna; att en vanlig söndagsupplaga innehåller 4,500,000 bokstäfver extra; att en bild kan tecknas och göras färdig för tryck inom 35 minuter; slutligen att en enda söndagsupplaga erfordrar 660—750 stereotypplåtar samt att stereotypörerna gjuta öfver 131,000 plåtar om året och 6 millioner skålpund metall.

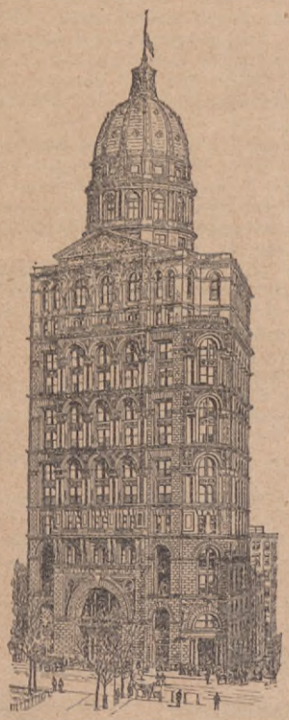

»The World's» tryckeripalats.

De tio rotationsmaskinerna, hvars konstruktion väsentligt afviker från de europeiska maskinernas, lemna i timmen 408,000 åttasidiga nummer, d. v. s. 7,000 exemplar i minuten. Jag såg de väldiga maskinerna, däribland en trefärgs rotationsmaskin, i full verksamhet under den intressantaste, andra morgontimman. På äkta amerikanskt sätt utvecklade sig allt för mina häpnande ögon så hastigt, att jag ej hade tid att med uppmärksamhet följa enskildheterna i dessa lifliga fenomen. Allt befann sig i en verkligt vild brådska. Maskinerna slungade ut de färdigfalsade tidningsexemplaren med sådan hastighet, att den tjenstgörande arbetaren hvarje minut måste aflägsna dem ur maskinen och följaktligen var i oafbruten verksamhet. Ändlösa pappersrullar, ungefär 2 meter breda, lyftes fram medels lyftmaskiner och passades in i maskinen. Runda, fingertjocka stereotypplåtar blefvo ständigt förnyade, sedan en del af upplagan tryckts. De färdiga tidningsexemplaren fördes närmast till de särskilda expeditionsvagnarne, hvaraf jag såg ungefär tio på gatan.

Ganska smutsigt och nästan bristfälligt klädda, mestadels barfota, stodo 7- å 12 åriga pojkar rundtomkring med tidningspacken under armen eller på hufvudet. Och det var kloekan 2 på morgonen, som dessa vilda pojkar, i stället för att ligga hemma, söka förtjena sitt bröd på gatan genom att sälja tidningar! Och hurudana voro de icke! Den, som ville understå sig att tillrättavisa någon af dessa tidningspojkar, gå de med förenade krafter skarpt in på lifvet, i det att de slunga de tänkbart värsta uttryck rakt i ansiktet på honom och öfverösa honom med smuts och stenar. Men det är ett sakförhållande, att många millionärer just varit sådana tidningsförsäljare och därför hafva de mer sympati för sina små kolleger än för den anständiga publiken.

De små förstå också att med beundransvärd skicklighet springa upp på förbisusande spårvagnar för att bjuda ut sina tidningar, och lika behändigt springa de åter ned på gatan. Detta upprepas alltid vid hvarje kommande omnibus. De tränga dock aldrig in i butiker eller boningshus, utan stanna jämt på gatorna, tills deras tidningsförråd slutsålts.

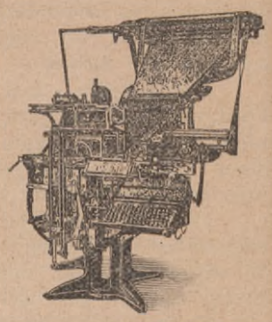

Mergenthalers sättmaskin.

På gator, i omnibusar, i restauranterna — korteligen öfverallt har jag sett tidningar och böcker sticka fram ur rockfickor och korgar, ty amerikanarne läsa tidningarna med passion och underhålla sig endast föga med andra människor, om de äro stadda i affärsärenden. De gå och läsa, de åka och läsa, de äta och läsa, och den öfriga tiden egna de åt affärerna med en ifver, som jag saknar i Europa. Allt rör sig i Amerika om dollarn.

Af stort intresse är nedanstående statistik om »The World»-tryckeriets verksamhet under de sista tio åren (1883—93):

Under dessa tio år utgafs mer än 17,680,000 dollars för 888,111,662 tidningsnummer af »The World», och för reklamer 6,051,295 dollars. Af papper förbrukades 153,939,454 skålpund, och af maskinerna konsumerades 2,597,905 skålpund. För tidningen behöfdes 3,774,732,465 bokstäfver, för papper utbetalades 5,428,644 dollars, för färg 175,730 doll. och för skrifmateriel 2,435,464 doll. Expeditionskostnaderna belöpte sig till 527,304 dollars, tryckkostnaderna till 504,840 doll. I arbetslön utbetalades 7,469,721 dollars. Driftkostnaderna uppgingo till 17,680,442 doll., förutom inrättningskostnaderna.

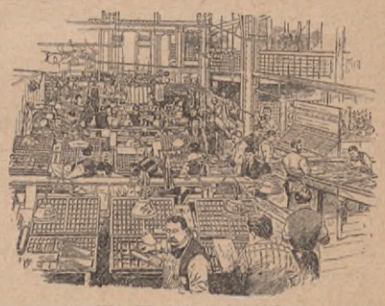

»The World's» sätterisal.

Det kolossala omfånget af denna verksamhet åskådliggöres dock ännu mer genom jämförelse med Nya Testamentet, som innehåller 618,000 bokstäfver, under det att »The World» i en söndagsupplaga behöfver 3,774,466 bokstäfver!

Beundransvärd är företagsamhetslusten hos egaren, hr Pulitzer, hvilken förstått att genom allehanda förbluffande reklamer göra sitt tryckeripalats till en intressant och tilldragande sevärdhet för den stora allmänheten. En berömvärd nyhet, som han infört, är ock att på en väggtafla å tryckeriets yttervägg meddela den förbigående allmänheten alla nyheter, som per telegraf och telefon anlända hvarje dag och hvarje timme — ett tillmötesgående som endast tjenar att höja firmans goda anseende.

I sanning majestätiskt höjer sig tryckeripalatset till en höjd, som icke uppnås af något annat hus i Newyork, ej ens ett kyrktorn. Det lär ha en vikt af 68 millioner skålpund, räknar mer än 1,000 fönster och 500 dörrar, samt har så mycket tegel, att man af kolossen kunde bygga 250 vanliga hus. Det inrymmer 8 hissar, 8 ångmaskiner, 225 rum och så mycket järn, att 29 engelska mils järnvägsskenor kunde anläggas däraf. Men ännu mer: byggnaden har på kupolen ett galleri med syfte att erbjuda den besökande allmänheten en i sanning hänförande anblick. Detta panorama af staden Newyork med dess haf af hus och dess förtjusande omgifningar, är öfverväldigande och storartadt.

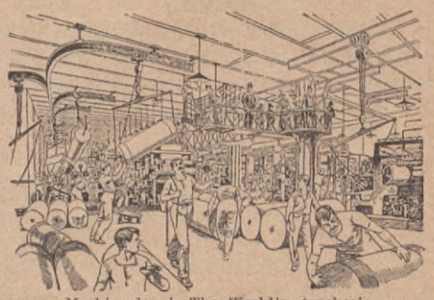

Maskinsalen i »The World's» tryckeri.

Vid det sista presidentvalet var

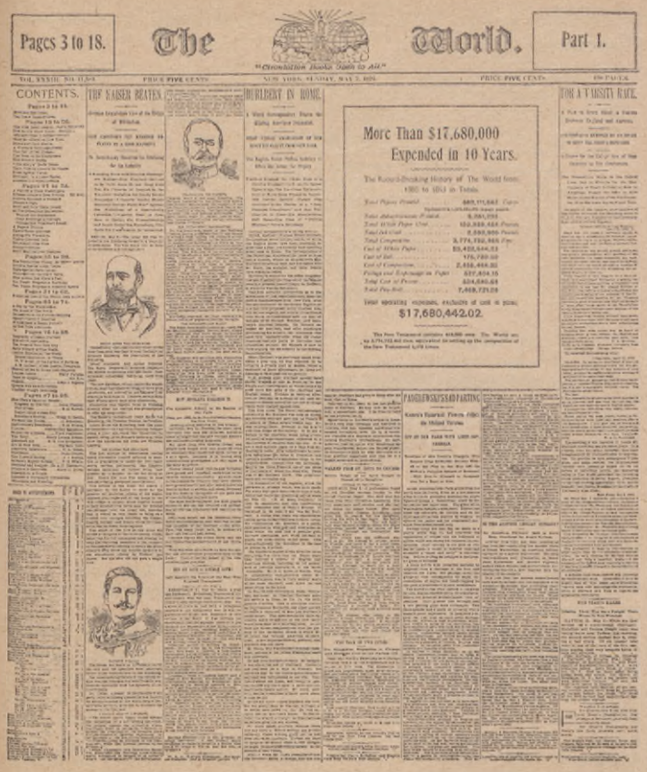
Pages 3 to 18.

The World.

"Christianity Hath Spoken to All"

Part I.

CONTENTS.

THE KAISER BEATEN

HURLBURT IN ROME.

More Than $17,680,000 Expended in 10 Years.

$17,680,442.02.

»The World». Första sidan af jubelnumret i miniatyr.

hela Newyork på benen, då valresultatet bekantgjordes. Den genialiske egaren af »The World»-tryckeriet lät nämligen kungöra, att han på kvällen skulle meddela valresultatet genom det elektriska ljusets färg på kupolen. Öfverallt, på gator, torg, broar och ångbåtar stodo massorna och blickade med spänning upp till den elektriska belysningen på den förgyllda kupolen; det hvita ljuset förvandlades plötsligt till blått, hvarmed demokraternas seger betecknades.

Med hänsyn till de högt utvecklade samfärdselförhållandena i Amerika är det begripligt, att företagsamma affärsmän hitta på allehanda infall och knep för att slå konkurrenterna ur brädet. Egaren af »The World»-tryckeriet har redan haft många sådana lyckliga infall, i det att han antingen genom storartadt förbluffande reklamer eller genom frikostig välgörenhet förstått att vinna popularitet i allt högre mått, såväl för sin egen person som för sitt världsblad och öfvergänst alla sina medtäflare icke blott genom djärfheten i sin företagsamhet, utan ock genom sin storartade välgörenhet.

Till allmänheten!

Vi hafva för afsikt att i nästa nummer af Svithiod visa huru vår tidskrift tager sig ut då dess omfång ökas. Genom fortsatt **uppmuntran från allmänheten** *blefve vi i tillfälle lemna ännu mera gediget innehåll, på samma gång som sidantalet ökas; därför:*

❁ ❁ ***prenumerera på Svithiod***

och

rekommendera den till Edra vänner! ❁

Kashtanka.

Af *Anton Tshechov.*

Öfversättning från ryskan af *Alfred Jensen.*

(Forts. fr. N:r 4.)

Katten lade sig lydigt på sin dyna och tillslöt ögonen. Att döma af uttrycket i hans nos och murrhår, var han själf missnöjd öfver att hafva blifvit retad till slagsmål. Kashtanka gnällde skamset, men gåsen sträckte ut halsen och talade om någonting fort, häftigt och omständligt, men ytterst obegripligt.

Bra! bra! sade husbonden och gäspade. Ni måste lefva fredligt och vänskapligt. Därpå såg han på Kashtanka och fortfor: Men du, rödhåring, var inte rädd! Det är en hederlig publik, som inte vill dig något ondt. Men vänta, hvad ska vi kalla dig? Du kan ju inte vara utan namn, kära vän!

Den okände funderade en stund och sade därpå:

— Nu vet jag. Du skall heta Tetka (»Tant»). Förstår du? Tetka!

Sedan han några gånger upprepat ordet »Tetka», gick han ut. Kashtanka satte sig och började göra sina iakttagelser. Katten satt orörligt på dynan och låtsades sofva. Gåsen sträckte ut halsen, vaggade med kroppen på samma ställe och fortfor att hastigt och häftigt prata om någonting. Det var tydligen en mycket förståndig gås; efter hvarje lång tirad drog han sig något tillbaka och tycktes själf bli förtjust öfver sin egen vältalighet. Sedan Kashtanka hört på gåsen och svarat med ett doft morrande, började hon lukta i hörnen. I en vrå stod ett litet tråg, hvari hon upptäckte uppblötta ärter och något slags rågvälling. Hon profvade på ärterna, men de smakade henne ej; hon profvade på rågvällingen och började äta däraf. Gåsen blef alls icke förolämpad öfver att en främmande hund åt hans mat, utan begynte prata ännu lifligare och åt själf några ärter för att visa sitt försonliga sinnelag.

IV.

De underbara synerna.

Om en stund kom den okände åter in och hade med sig ett föremål af sällsamt utseende, något liknande en dörr eller en galge. På tvärslån af denna grofva träställning hängde en klocka och en fastbunden pistol; från klockans kläpp och från pistolhanen hängde fina snören ned. Den okände ställde galgen midt i rummet, höll länge på med att lösgöra och fastbinda något, såg därefter på gåsen och sade;

— Ivan Ivanitsh! var så god!

Gåsen gick fram till honom och stannade i afvaktande hållning.

— Nu, sade den okände, ska vi börja från början. Framför allt ska du hälsa och göra din reverens.

Ivan Ivanitsh sträckte ut halsen, vaggade med kroppen åt båda sidor och skrapade med foten.

— Så ja, pojken! Nu ska du dö!

Gåsen lade sig på rygg och sträckte benen i vädret. Sedan den okände utfört några liknande, mindre viktiga konststycken, tog han sig plötsligt åt hufvudet, gaf sitt ansikte en förfärad uppsyn och skrek:

— Hallå! Eldsvåda! Det brinner!

Ivan Ivanitsh skyndade fram till galgen, tog snöret i näbben och började ringa i klockan.

Den okände var mycket belåten. Han strök gåsen på halsen och sade:

— Min käre Ivan Ivanitsh! Föreställ dig nu, att du

är juvelerare och handlar med guld och ädelstenar! Föreställ dig också, att du kommer till din butik och finner tjufvar där! Hur bär du dig åt i ett sådant fall?

Gåsen fattade med näbben det andra snöret och drog däri, hvarpå en döfvande knall genast följde. Kasthanka fann mycket behag i smällen och råkade af skottet i sådan förtjusning, att hon sprang rundt omkring galgen och skällde.

— Tetka! håll dig i skinnet! skrek den okände åt henne. Tyst!

Ivan Ivanitsch' arbete var dock icke slut med skottet. En hel timme ledde den okände honom rundt omkring sig med ett band och slog med en piska, hvarvid gåsen skulle hoppa öfver hinder och genom ringar, stegra sig, d. v. s. sätta sig på stjärten och svänga med fötterna. Kashtanka kunde icke taga sin blick från Ivan Ivanitsh, tjöt af hänförelse och sprang flere gånger tätt efter honom med starka skall. Sedan den okände uttröttat både sig själf och gåsen, torkade han svetten ur pannan och ropade:

— Marja! säg åt Chavronja Ivanovna, att hon kommer in!

Om en minut hördes ett svagt grymtande. Kashtanka morrade och tog på sig en mycket morsk min och drog sig för säkerhetens skull allt närmare till den okände. Dörren öppnades; en gumma tittade in och sade något, i det hon släppte in ett svart, fult svin. Utan att fästa sig vid Kashtankas morrande lyfte svinet sitt lilla tryne och grymtade muntert. Det var tydligt, att svinet gärna träffade sin husbonde, katten och Ivan Ivanitsh. Då det kom fram till katten, som det lätt vidrörde under magen med sitt tryne, och sedan språkade en smula med gåsen, låg det så mycken otvetydig välvilja i hennes rörelser, röst och i den lilla svansens lätta darrning. Kashtanka förstod med ens gagnlösheten af att morra och skälla på sådana subjekt.

Husbonden tog bort galgen och skrek:

— Feodor Timofeitsh! var så god!

Katten reste sig, sträckte sig lättjefullt och gick långsamt fram till svinet, som om han haft en tråkig plikt att fullgöra.

— Nu ska vi börja med den egyptiska pyramiden, sade husbonden.

Han höll länge på att förklara något och kommenderade därpå: ett! . . . två! . . . tre! . . . Ivan Ivanitsh flaxade med vingarne vid ordet »tre» och hoppade upp på svinets rygg. Sedan han, balanserande med vingar och hals, intagit en fast ställning på den borstiga ryggen, klättrade Feodor Timofeitsh trögt och lätjefullt, med uppenbar vårdslöshet och med ett utseende som om han föraktade sin konst och ej ansåg den värd en styfver, upp på svinets rygg, förflyttade sig sedan lika dåsigt upp på gåsen och ställde sig på bakbenen. Det var detta som den okände kallade den egyptiska pyramiden. Kashtanka tjöt af entusiasm, men den gamle katten gäspade, förlorade jämvikten och ramlade ner från gåsen. Ivan Ivanitsh vacklade nu också och ramlade ner. Den okände skrek till, svängde med armarne och började åter förklara något. Sedan den outtröttlige husbonden en hel timme hållit på med pyramiden, grep han sig an med att lära Ivan Ivanitsh rida på katten, lära katten röka o. s. v.

Undervisningen slutade äntligen; den okände torkade svetten ur pannan och gick ut. Feodor Timofeitsh fnös misslynt, lade sig på dynan och tillslöt ögonen. Ivan Ivanitsh styrde kosan till tråget, och svinet fördes ut af gumman. Tack vare massan af dessa nya intryck, förflöt dagen omärkligt för Kashtanka, och på aftonen blef hon med sin kudde instängd i rummet med de smutsiga tapeterna, där hon tillbrakte natten i sällskap med Feodor Timofeitsh och gåsen.

(Forts.)

★ ★ ★ KORRESPONDENS ★ ★ ★

I Kakelugnsvrån.

Till tant Lisen.

(Se N:o 1.)

Snälla tant!

Ja, egentligen borde jag säga: stygga tant, då tant nödvändigt vill ha *mig* behäftad med tvinsot! Jag, som så ofta varit tants gäst, och till och med samma afton, den stackars lilla »bleka, utvakade, tröttögda» unga frun besökte er, satt vid er sida i kakelugnsvrån, frisk och färdig — icke ens behäftad med influensa!

Att tant icke märkte mig! Satt tant icke där vid brasan, nöjd och lycklig, omgifven af kära gamla minnen, hvilka alla hviskade vänligt om gångna dagar. Frid och förnöjsamhet rådde i tants lilla boning, ty *jag* var där! Men tant såg mig icke, ty jag är en osynlig fe, och det finnes ett ordspråk, som säger: den man icke saknar, den behöfver man icke.

Jag är, som sagdt, en osynlig fe, och all god gåfvas gifvare har ålagdt mig, att oaflåtligt besöka menniskoboningarne. Viker jag bort från någon sådan — så är det icke *mitt* fel.

Ty jag fordrar ovillkorligen god behandling, skygg och ömtålig som jag är. Jag tål ej slarf, trätor och sura miner. De hem, i hvilka jag älskar att dröja, måste bebos af tåliga, förnöjsamma och enkla menniskor, nöjde med hvad lifvet än gifver dem. De måste kunna bära sorger och bekymmer med jämnmod — svikta de någon gång under allt för tunga bördor, måste de bjuda till med all kraft att åter resa sig upp.

»Mönsterhem» och elegans är jag något rädd för och har svårt att trifvas däri. Och, bästa tant, jag vill så gärna taga till flykten för allt, som börjar med »mönster» — och aktar mig i synnerhet för mönsterfruar.

Mönster är bra för tvenne slag af menniskor, för poeter och sömmerskor — för poeterna därför, att det är det enda ord, som rimmar på fönster. Sömmerskorna måste ha mönster att klippa till lilla tants och unga fruns klädningar efter — men unga fruar, klippta efter mönster — gud bevar's!

Men, kära tant, tro för all del ej, att jag icke kan finna mig i *elegans!* Jag besöker många, många hem, mot hvilka tants beklagansvärda unga frus kan kallas en torparstuga! Och i dessa hem är jag allra oftast välkommen. Ja, när de store kejsarne och konungarne och presidenterne komma hem till sina gemåler, få hänga sina galadräkter i garderoben och låsa in regalierna i kassakistorna — åh, hvad de äro glada!

Tants unga fru klagar öfver ensamhet. Vet tant, jag har sett många kejsarinnor och drottningar, hvilkas män ha varit bra mycket mera borta från hemmet, än unga fruns man. Kungarne ha så rysligt många resor att göra, och då få drottningarna sitta ensamma hemma — men icke ha de väl lipat och dragit ned mungiporna för det! De ha tagit till arbete, de. Virkat regeringstömmar och lagat hermelinsmantlar, polerat krona och spira och riksäpple och så vidare.

Goda tant! Fråga unga frun, om hon icke kommer ihåg mig. Säg: hvar är Hemtrefnaden, som det första året var din trägne gäst. Hvar är den goda feen, hvilken på lätta vingslag förr så ofta sväfvade genom ditt hems salar, och hvars närvaro du så ofta kände?

Den unga frun skall nödgas svara: Jag var stygg mot den snälla feen — hon jagades från vårt hem.

Så är det, kära tant! Ur det hemmet drefs jag bort, och min trollstaf höll icke längre på afstånd alla de onda, elaka andeväsen, som lura på hvarje tillfälle att nästla sig in i hemmen, och hvilka det är min uppgift att fördrifva.

Jag minns så väl, huru det började. Unga frun satt i det trefliga hvardagsrummet med något handarbete. Det var så ljust och varmt och skönt i det komfortabla hemmet. Jag stod vid den unga fruns sida och mina för henne osynliga vingar öfverskyggade henne.

Så satt den unga makan och modern länge, men slutligen började hennes blickar söka vägguret. För länge sedan borde, tyckte hon, husets herre ha kommit hem. Ack, det kontoret! — Klockan slog tio.

Då reste sig den unga frun häftigt — så häftigt, att jag tvangs hoplägga mina vingar och draga mig bort mot dörren.

Och allt under det jag drog mig tillbaka, stucko några af de onda väsen, om hvilka jag ofvan talat, fram sina grinande hufvud. Först kom Ledsnaden, därefter Otåligheten, så Missbelåtenheten. De fladdrade på sina, endast för mig synliga, läderlappsvingar omkring den unga frun.

De tumlade om i rummet, togo plats på hennes skuldror och börja hviska i hennes öron, då ändtligen husets herre kom hem. Han var trött af dagens ansträngningar och hans vackra unga anlete syntes något dystert. Men då han väl hunnit fram i det ljusa, glada rummet och såg sin fagra lilla hustru, försvunno alla tecken af trötthet och dysterhet, han skyndade gladt emot henne.

Jag hade lagt handen på dörrvredet för att försvinna, men då jag nu iakttog mannens förändring, trodde jag mig kunna stanna kvar och höjde min trollstaf, för att tvinga de onda andeväsendena att flykta.

Men de kvarhöllos af den unga frun och det, som de hviskat i hennes öron, kom nu fram öfver hennes läppar. —

Bästa tant, det blef en *scen* — och då försvann jag!

Jag sökte sedan några gånger upp det »eleganta mönsterhemmet». Men jag hann knappt genom dörren, förr än jag åter tog till flykten.

Fullt var där inne af onda och elaka andeväsen! Oordning, Likgiltighet, Vårdslöshet, Bitterhet och Missförstånd — för att nämna några. Flere af desse hade mannen fört med sig. De tumlade om öfver allt: i praktrum, hvardagsrum, kök, skafferi och källare. I barnkammaren skrek den lille gossen i ammans armar, ty de af föräldrarne insläppte demonerna plågade äfven det oskyldiga barnet. I salongen låg frun och grät och hade tråkigt. Herrn var på klubben. —

Jag behöfver väl icke säga mera!

Bästa tant! De unga makarnes och deras barns lycka skall gå i kvaf, om de längre stänga mig ute. Kalla genast till Eder den unga frun — hon är i grunden så hjärtegod och älsklig — och hälsa henne från mig. Säg henne, att jag om åtta dagar ämnar besöka henne, men om jag *då* åter mottages illa, ser hon mig aldrig mer hos sig.

De åtta dagarne skall den unga frun använda, för att så ställa och styra med sig själf, sin man och sitt hem, att jag får lust att stanna hos henne. För att hjälpa henne, vill jag gifva några vinkar om, huru hon skall gå till väga under t. ex. första dagen — det blifver ju måndag.

Morgon. (Herrn skall gå till kontoret). Frukost. God mat. Glänsande och kristallklar servis. Godt lynne. En kyss, en smekning. (Herrn går; ovanligt glad). Stort hvitt förkläde. (Det klär min sann unga frun bättre, än någon balklädning!) Barnkammaren. Lillen. Joller. — Storstädning. Luftning. Vänligt prat med amma och tjenstefolk. Besök i köks och dithörande departement. Våningen Grundlig städning. (Damviskan schasar ut demonen Oordning.) Herrn kommer till middag (ovanligt tidigt!) Öfverraskar frun i arbetskostym. Munterhet! Ras! Glädje! (Efter middagen stannar herrn, märkvärdigt nog, hemma i *två* timmar.) Samtal. Lillen. Musik. Herrn går. Inga sura miner. Ingen utfrågning! Frun ensam. Arbete. Läsning. Musik. Promenad. Afton. Herrn kommer hem (ovanligt tidigt). Varmt! ljust! fint!

Bästa tant! Jag behöfver väl icke gifva flera vinkar. Er unga fru skall intressera sig för *allt* i sitt hem. Hon skall deltaga i arbetet och öfvervaka hushållsgöromålen. Men hon skall äfven odla sin själ genom god läsning och musik. Ledsnaden skall då fly. Hon skall betänka, att hennes man arbetar så mycket, därför att hans älskade hustru och barn skola få en betryggad framtid.

Använder frun så några lediga stunder till att gå ut bland sina många olyckliga, i nöd stadda medmenniskor, för att hjälpa dem efter förmåga — då skall Missbelåtenheten aldrig trifvas hos henne!

Hon skall vara tålig och mild, glad och vänlig — och alla onda väsen skola vika bort! —

Snälla tant. Eder ödmjuka väninna måste nu sluta för denna gång. Men först vill jag trösta Eder med, att jag hoppas — nej, är alldeles säker på — ty vi feer kunna skåda genom framtiden, att vi båda snart och ofta komma att vara tillsammans — hos Eder unga fru!

Eder
Hemtrefnad.

PRISTÄFLAN.

N:o 2.

Uti denna pristäflan hafva endast helt få personer deltagit och Red. anser tyvärr icke någon af de insända anekdoterna vara förtjenta af pris. Vi förnya därför densamma och inbjuda åter till täflan om ett pris af ***Tjugofem kronor*** *för insändandet af den* ***bästa och kvickaste anekdoten på högst 20 rader.***

Bestämmelser: *Afskilj den kupong, som finnes å omslagets sista sida nederst till venster samt bifoga den till det täflande manuskriptet, som torde underskrifvas med författarens namn och adress. Kuvertet skall vara försedt med påskriften »Täflan N:o 2», samt adresseras* ***Exp. af "Svithiod", Göteborg.*** *Tiden för täflingen utgår den 28 Februari. Utgången kungöres i det därpå följande numret.*

HUFVUDBRY.

Bidrag emottagas med tacksamhet.
Honorar efter öfverenskommelse.

Logogryf.

I rikemans boning, i fattiga tjäll
En fristad jag ofta nog finner.
Jag framträder tydligt om vintern en kväll
Då sprakande brasan hon brinner.
Jag smyger mig då båd till far och till mor,
Jag gärna i kretsen af ungdomen bor
Och tacksamma hjärtan jag vinner.

Allting är så fridfullt där jag kommit in,
Där finns ingen klagan och tårar.
Men motsatsen är det i hem där »Försvinn»,
Mig möter till helsning. I dårar!
Om blott något spår utaf känsla ni haft
Ni bjudit mig stanna. Nu saknar ni kraft
Att kämpa mot motgång och tårar.

* * *

Följande 21 ord erhållas:

1. Räkneord.
2. Hur kan en räf blifva?
3. Hästens vanliga gång
4. Hvad är slutet på ett krig?
5. Ett sätt att fånga fisk.
6. Hvarmed kan ni fånga fisk?
7. Hvad hvarje menniska vill ha.
8. Del af ett hjul.
9. 10 11. Tre pronomen.
12. Något, som väl alla haft eller hafva.
13. Italiensk skald.
14. Hvad sjöfarande frukta.
15. Ett åkerbruksredskap.
16. Hvaråt ni sträfvar att komma.
17. Något för fotografier.
18. Något, som krigare ibland vistas på.
19. Om sommaren plägar ni vara?
20. Ett djur.
21. Ett bindemedel.

Räknegåta.

Häromdagen var jag på besök hos en god vän och såg därunder igenom hans boksamling. Utaf poesi voro endast sex svenska skalder representerade och de voro:

1. 2. 3. 4. 2. 5.
6. 7. 8. 4. 2. 5.
9. 4. 10. 7. 6. 9. 11. 12.
13. 7. 1. 4. 6. 7. 9.
15. 14. 6. 15. 9. 1. 5. 16. 15.
17. 18. 18. 1. 19.

(samma siffra motsvarar samma bokstaf.)

Gåta.

I denna tid af sjukdom full
Du tänker på din helsa.
Du kläder dig i dräkt af ull,
Du tror den kan dig frälsa
Från sjukdom utaf många slag,
Men du besinnar ej att jag

Kan nå dig fast försiktighet
Har blifvit dig en vana.
Men du kan vara lugn för det
Att när som helst din bana
Kan blifva korsad utaf mig.
Då är det rysligt synd om dig.

Jag dragit hit från sunnanbygd,
Nu rotfäst här jag blifvit.
Jag har just ingen annan dygd,
Än att jag hinder rifvit;
Ty alla önskade att jag
Försvinna skulle hvarje dag.

Lösningar
af Hufvudbryet i N:o 4.

Logogryfen: Frikostig, hvaraf fås orden: gift, frisk, frost, rot, is, ris, fri, kost, rost, stig, ok, korf, ost, kort.

Charaden: Ögonblick.

Bokstafsfyrkanten: Sara, Anis, Risk, Aska.

Bokstafsgåtan: Tyskland och Preussen. Orden äro: Trapp, Ymer, Saale, Kiusiu, Limoges, Arkansas, Newcastle, Dresden.

SVITHIODIADER

A.: »Har du sett den där starke mannen, på hvilken man med en slägga krossar stenar, lagda på hans hufvud?»

B.: »Nej, men jag såg i går ett litet fruntimmer, som var så starkt att hon stannade en spårvagn med ett finger.»

* * *

Egaren af en förståndig hund tyckte mycket om nybakadt bröd till frukost. Fördenskull stoppade han hvarje morgon en tioöring i hundens mun och sade: »bagaren», och hunden uträttade ärendet. Han gick till brödbutiken och fick mot aflemnandet af slanten ett bröd, invecklad i papper, fäst kring halsen med ett snöre. En dag försökte bagaren ett experiment, men det slog illa ut. Han gaf hunden endast ett 5-öres bröd. Detta var det förståndiga djuret ej med på; han skakade paketen från sin hals och sprang ut och hemtade en poliskonstapel.

* * *

Professorn: »Hur kan man märka om man talar med en narr eller med en förståndig menniska?»

Studenten: »På hans frågor.»

* * *

Principalen: »Jaså, Ni vill ha en månads lön i förskott; antag att Ni skulle dö under tiden.»

Biträdet (stolt): »Herre, jag är fattig men ärlig.»

* * *

Lisa: »Se här Mathilda hvad jag fått af pappa då han kom från Karlsbad. En pennknif med »Karlsbad» inlagdt i mosaik å skaftet.»

Mathilda: »Åh det är ingenting mot hvad jag fick af mamma, då hon kom från Stockholm häromdagen.»

Lisa: »Hvad fick du då?»

Mathilda: »En silfversked, hvarpå stod 'Hôtel Rydberg, Stockholm'.»

* * *

Han: »Ni talar om lycka! Hvad är rikedom vid sidan af kärlek?»

Hon: »Rikedom vid sidan af kärlek är lycka!

* * *

Arftagerskan: »Han är ett bättre parti än Ni.»

Han: »Ja, men han älskar er icke så mycket som jag gör.»

Hon: »Hvarför icke?»

Han: »Han är icke så fattig som jag.»

* * *

Fru X.: »Jag tror inte det är värdt att du går ensam och badar, Vilhelm. August Petersson går alltid med sin far.»

Vilhelm: »Det har sina goda skäl.»

Fru X.: »Hur då?»

Vilhelm: »August lär sin far att simma.»

* * *

»Stackars Oscar, jag önskar jag kunde bota honom för hans kärlek till mig.»

»Gift dig med honom!»

* * *

»Finns det ingen utsikt för mig, fröken Laura? Kan jag aldrig hoppas få komma närmare er än jag nu är», sade han.

»Nej», svarade hon ljuft; »nej, herr Björk, inte förr än Ni tager hatten af er.»

Han gjorde det strax.

* * *

Läkaren: »Låt pojken taga ett varmt bad, så blir han nog bra igen.»

Fadren: »Bara vatten? skall jag inte lägga någonting uti?»

»Jo, pojken.»

* * *

Herr X., som häromdagen var på teatern och såg fröken *Gottschalk* i Serpentindansen, blef så förtjust att han i glädjen tog sig en florshufva på Haglund. Hvad han under natten drömde illustreras härofvan.

* * *

Artighet mot artighet. Han: »Vill ni skänka mig nöjet af denna vals?»

Hon: »Men, — Ni har ju inga handskar på er.»

Han: »Gör ingenting, jag skall nog tvätta mig om händerna sedan.»

* * *

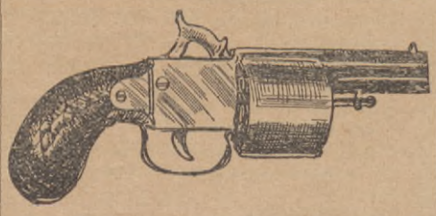

Observera. En liten sak är borttappad. Upphittaren erhåller innehållet.

* * *

Ett lyckligt äktenskap. Hon: »Ack, Axel lille, i nästa vecka få vi fira vårt silfverbröllop.»

Han: »Jaså, kunna vi inte vänta fem år till, så fira vi i stället det 30-åriga krigets slut.»

* * *

Läraren: »Hur många ting höra till dopet?»

Eleven: »Tre.»

Läraren: »Såå, jag vet åtminstone icke mer än två: vattnet och ordet.»

Eleven: »Jag skulle tro, att man icke kan döpa utan att ock hafva ett barn; således behöfves till dopet tre ting: vattnet, ordet och barnet.»

* * *

En noggrann patient. »Förlåt mig, herr Pettersson, men hur kommer det sig att ni alltid drar upp er klocka efter middagen?»

»För min helsas skull. Min läkare har ordinerat mig motion efter maten.»

* * *

Den besökande: »Hvad tycker din pappa om till frukost?»

Lilla Ruth: »Han tycker alltid mest om det, som vi inte få.»

* * *

Fadren: »Såå, ni har friat till min dotter. Kan ni försörja en familj?»

Friaren: »Hur många är ni?»

* * *

Betjenten: »Herr och Fru Kommerserådet sända sin helsning och utbedja sig nöjet få se eder på middag den 12:te i denna månad.»

Baronen: »Förargligt! Jag har redan mottagit två bjudningar till den dagen och har ännu inte beslutat mig för hvilken jag skall välja. Ni har inte händelsevis menu'n på er?»

* * *

»*Vet inte.*» X. är en *malade imaginaire*, som har för vana att låta en doktor besöka sig hvarje dag. En bekant kommer till honom en morgon. »Nå, hur står det till med dig i dag?»

»Jag vet inte det, doktorn har ännu inte varit hos mig.»

* * *

Goda vänner. Fröken: »Som jag tänker ge en af mina väninnor på hennes födelsedag en flaska af er tinktur, vill jag gärna veta, om den verkligen tager bort fräknar om sommaren?»

Apotekarn: »Uppriktigt sagt, nej, min fröken.»

Fröken X.: »Det är bra, då skall jag köpa en.»

* * *

Man gjorde lekar i ett sällskap. Till slut kom man in på »stafnings-leken», som tillgår så, att en af deltagarne börjar med att säga en bokstaf, hvarefter den nästföljande har att vidfoga en annan och sedan på samma sätt laget rundt till dess ett ord bildats. Hvar och en måste dock hafva sin uppmärksamhet riktad därpå, att den bokstaf, som af honom eller henne tillfogas, verkligen har afseende på något visst ord. Blir man öfverbevisad om, att så ej är händelsen, uteslutes den skyldige från vidare deltagande i leken.

Fröken R. hade just vidfogat en, som det tycktes, märkvärdig bokstaf till de förutvarande, då ledaren af leken, hvilken observerade att något fusk var med i spelet, utbrast:

»Kan Ni stå för den bokstafven?»

»Nej, men jag kan *sitta* för den», blef det fyndiga svaret.

Innehållsförteckning: *Lilla Herrn gör toalett*, Idyll af Göran Björkman. *Serpentindansen. Elise Hwasser* af Vilma Lindhé. *"The World"* af Albin Maria Watzulik. *Kashtanka* af Anton Tshechov. *Korrespondens.* Pristäflan. Hufvudbry. Svithiodiader. *Santina*, roman af K. Telman (på omslaget).

Utgifvare: Wald. Zachrisson. — Expedition: Göteborg, 34 Köpmansgatan. — Wald. Zachrissons Boktryckeri. — Papper från Grycksbo.

»Då karabiniererna däruppe lagt den döde på båren, befanns det, att den lilla dolken, hvarmed själfmördaren fullbordat sitt dåd, icke mera omfattades af hans stelnade fingrar. Jag var den förste, som märkte det, och nämnde det för Sor Bernardo, och denne å sin sida gjorde gendarmerna uppmärksamma därpå. Vapnet kunde emellertid omöjligt finnas, och ingen kunde gifva någon upplysning därom. Det troligaste var, att en af de halfvuxna, odygdiga pojkar, som sprungit före oss till ort och ställe, passat på tillfälle att taga dolken. Det kunde också mycket väl hända, att vidskepelsen spelade någon roll därvid, och att man i själfmördarens dolk trodde sig ha funnit en verksam talisman.

»I alla fall brydde sig karabiniererna ej stort om vapnet; själfmordet var konstateradt genom vårt vittnesmål, och det sorgliga tåget var strax därpå i väg nedåt. Efter en kort stunds förlopp var det åter tomt och ensamt omkring Sor Bernardos hus; endast bland de mörka vingårdarna visade facklornas sprutande gnistor den väg, som karlarna tagit för att bära Sandro Roccellis lik till hans föräldrars hus.

»Rörda och uppskakade kommo vi alla in i boningsrummen, där Sora Lucia vred sina händer och snyftande beklagade det skedda, medan Santina stum och dödsblek stod vid fönstret. Hennes långa hårfläta var upplöst och dess slingor lågo orediga omkring det smala, af inre rörelse blossande ansiktet, hennes ögon sågo stela rätt framför sig. Det förekom mig, som om den skedda tilldragelsen gripit henne långt mera än det först förefallit, och ovillkorligen tog jag ett steg närmare henne, grep hennes hand och sade: »Tänk ej för mycket därpå, Santina. På er kan ej en skymt af skuld falla. För den, som aktar sitt lif så litet, att han kan beröfva sig det i ett utbrott af vrede och nedslagenhet, kan det ej ha haft mycket värde, och man behöfver ej beklaga honom».

»Hon vände sig långsamt om och nickade mekaniskt, som om hon ville säga: »Jag vet nog, att ni menar väl, och ni har nog också rätt». Men ej ett ord kom öfver hennes läppar, utan hon tryckte blott lätt min hand. Jag lämnade dem straxt därefter och gick upp på mitt rum för att hvila min utmattade kropp och mina upprörda nerver.

»Men det var ej mycket sömn, jag fick den natten, och när jag nästa morgon återsåg Santina, föreföll det mig, af hennes nytvättade ansikte och matta, insjunkna ögon, som om ej heller hon funnit glömska i sömnen. Jag vidrörde ej med ett ord gårdagens händelse, men jag kunde ej värja mig för den öfvertygelsen, att Santina undvek mig, troligtvis emedan hon antog, att jag skulle vilja tala med henne om den döde. Dagen bragte för öfrigt omvexling nog med sig, emedan det blef nödvändigt att vi inställde oss hos förhörsdomaren. Olyckan hade väckt det största uppseende; den döde var ju son till en rik och ansedd man, och myndigheterna måste på hans enskilda begäran anställa noggrann undersökning om orsaken till den sorgliga händelsen.

»Men äfven då allt detta var förbi, och den döde jordfästats med all möjlig pomp och ståt, emedan han förklarats för sinnessjuk och hans handling därför icke tillräknades honom såsom dödssynd, ändrade ej Santina sitt sätt mot mig. Hon var skygg och tillbakadragen som aldrig förut, och hela hennes väsen hade undergått en förvandling, som bedröfvade mig, och som jag ej kunde förklara. Våra lektionstimmar upphörde alldeles. Santina sade visserligen ej, att de skulle vara slut, men aldrig mera kom hon till mig under vinrankorna, där vi så ofta suttit vid stenbordet med våra böcker, och där jag upplefvat de soligaste och ljufvaste stunderna af mitt lif, och jag hade ej mod att fråga henne, hvarför hon ej mera kom; hennes tillbakadragna köld förlamade min frimodighet.

»På Santinas friare hade Sandro Roccellis död haft ett märkvärdigt inflytande. En hel del däraf, den öfvervägande största, förfärades öfver att Santina drifvit en af dem till själfmord och talade tämligen öppet om hexeri och trollmedel, hvarmed hon droge männen till sig för att fördärfva dem, hvilket ju också i fråga om Sandro Roccelli lyckats på ett alldeles förskräckligt sätt. De beslöto sig alltså att, medan det ännu var tid, draga sig undan från hyenan och hellre afstå från henne än att riskera lif och förstånd. De syntes ej mera till i Sor Bernardos hus, utan giljade till andra mindre stela och mindre i svartkonst förfarna Ischiaflickor, hvarpå icke var någon brist. Men de, som ej läto afskräcka sig, voro desto mera segt ihärdiga och drogo af de dåliga följder, som Santinas motspänstighet haft, den slutsatsen, att det nu var slut därmed, och att hon desto förr skulle låta förmå sig att tillhöra en af dem, som blifvit henne trogna. De hotade både på skämt och allvar att likaledes taga lifvet af sig, om icke Santina läte beveka sig, ty gjorde hon ej det, kunde det ej slå fel, att hon blef bränd som hexa eller åtminstone efter sin död finge pinas i evig eld.

»Och ingen påstod detta ifrigare och ihärdigare än Pietro Giorgi från Gorio, sonen till den välkände Giacomo Giorgi, hvilken vunnit sig ett namn som Garibaldis anhängare i striden om fosterlandets frihet, och som ännu stoltserade med den röda skjortan och hade mera att säga på ön än både domare och biskop. Giacomo Giorgi var en man med auktoritet, och det visste han också själf. Han blandade sig visserligen icke ofta i andras angelägenheter, emedan han ansåg det under sin värdighet, men gjorde han det någon gång, så hyste han icke det ringaste tvifvel om, att han skulle kunna föra sin vilja igenom, och de, hvars ve eller väl det gällde, voro också så genomträngda af denna öfvertygelse, att det oftast föll af sig själft, att hans ord blef gällande. De saker, som försiggått i Sor Bernardo Mortellinis hus kunde den store Giacomo Giorgi från Forio ju icke gärna betrakta som främmande menniskors angelägenheter, emedan de gällde hans sons välfärd. Pojken hade ju förälskat sig i Santina och ville ovillkorligen ha till hustru den flicka, hvilken redan drifvit en af sina friare till förtviflan och själfmord; det var alltså icke underligt, att Giacomo Giorgi beslöt att ställa saken till rätta; han skulle ha ansett det för nödvändigt att göra det, äfven om hans eget kött och blod ej haft del däri. Så invecklad och tillkrånglad var den, och så obehagligt uppseende hade den väckt på ön.

(Forts.)

Brand- och Lifförsäkrings-Aktiebolaget

SVEA

i

GÖTEBORG

Meddelar:

Brandförsäkring, dels på *viss tid* och dels på *all framtid,*

Lifförsäkring, af hvars vinst försäkringstagarne äro delaktige,

samt

Lifränte- och Kapitalförsäkring.

VICTORIA zu BERLIN,

Allmänt Försäkrings-Aktiebolag.

Grundadt 1853.

Reservfond ult. 1892: Rmk 56,334,963. Vinstutdelningsreservfond ult. 1892: Rmk 4,290,868.

Lifförsäkring med från 3:dje året fallande premier.

Kombinerad Lif-, Kapital- och **Sjukförsäkring** med från 3:dje året fallande premier.

Olycksfallförsäkring med återbetalning af alla inbetaldta premier.

Jernvägs-Olycksfallförsäkring, gällande för **hela** lifvet, på **verldens alla** jernvägslinier, elektriska banor och spårvägar. Premie **en gång för hela lifvet:** 50 kr. för 10,000 kr. för dödsfall, 20,000 kr. för invaliditet och 10 kr. pr dag för öfvergående skada.

Generalagent för Sverige

F. SCHAUMAN,

Rikstelefon 10 91. Göteborg, Östra Hamngatan 25.

Trycksaker!

Wald. Zachrissons Boktryckeri

Köpmansgatan 34

St. Telefon 342.

Tryckeriet ytterligare utvidgadt, utför beställningar af största som minsta omfång.

OBS. Snabbaste leverans vid bästa utförande. Priserna billiga.

Papperslager • Bokbinderi

Clichétillverkning

★ ★ Pris Kr. 1.50. ★ ★

Boktryckeri-Kalendern

1894

är nu utkommen.

Förlag:

Kommissionärer.

Dugliga, inarbetade kommissionärer sökas öfver hela Sverige för distribuering mot hög provision af

Svithiod.

Hypoteksföreningen för Vestkustens Städer

omfattande städerna *Laholm, Halmstad, Falkenberg, Varberg, Kongsbacka, Göteborg, Marstrand, Kungelf* och *Strömstad* samt *Lysekil* och *Trollhättan,* utlemnar

Amorteringslån

mot säkerhet i stadsfastigheter.

Kontor i Göteborg: **Magasinsqvarteret 1 & 2.**

KUPONG för förnyad pristäflan i Svithiod. N:o 2, 1894.

Göteborg, Wald. Zachrissons Boktryckeri, 1894.